

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

II. ÉVFOLYAM 7. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN HÉTEN CSÜTÖRTÖKÖN

1946. FEBRUÁR 14.

MIT KÖVETEL A MAGYAR ZSIDÓSÁG

A magyar zsidóság országos értekezlete a zsidóság sorskérdéseiről

Az ugynevezett „kongresszusi” és „statusquo” zsidóság ideiglenes jellegű parlamentjének, vagy — hogy szokásosabb terminus-technicust használjunk — konventjének volt tekinthető az az országos értekezlet, amelyet a fővárosi és vidéki zsidóság vezetői vasárnap és hétfőn délelőtt a Pesti Izraelita Hitközség sípultcai székházának dísztermében tartottak, ahol a fasiszta világégés előtti korszakok felekezeti vezérférfiainak arcképei bámullak le a falakról a szörnyű történelmi kataklizma után is megmaradt magyar zsidók új vezetőire.

Új hangokat, új célkitűzéseket, új kifejezéseket hallottak ennek a régi sípultcai teremnek a falai, amelyek — mivel annyi nagy esemény zajlott le a pesti hitközség e helyiségében — szemtanúi lehettek a hajdani nyugodtabb korszakokban a magyar zsidóság felemelkedésének és szemtanúi voltak, sajnos, 1944 tavaszán annak a szomorú jelenetnek is, amikor a Gestapo pribékjei adlak utasításokat az emelvényről a külföldi halálgyárak anyagának számtalan zsidóság irányítói számára.

Új emberek ültek most a Pesti Izraelita Hitközség dísztermének széksoraiban és csak

itt-ott tünt fel a felekezeti közélet egy-egy régebbi szereplője. A második világéget megelőző idők hitközségi vezetőinek tulnyomó része vagy elpusztult, vagy átadta a terpet a nehézségekkel jobban megbirkózó fiatalabb érvjartuaknak. Ezekből az új emberekből tevődött össze az az országos értekezlet, amely — mivel a zsidóság kongresszusi szervezete a régi formájában már nem működik — hivatva volt arra, hogy hangot adjon a zsidóság óhajainak és sóhajainak, kívánásainak és panaszainak, célkitűzéseinek és sérelmeinek. (A hitközségek egész sora ugyszólván teljesen megsemmisült és képviselő nélkül maradt. A hitközségekből alakult községkerületek javarésze ugyancsak szünetelteti működését; legfeljebb néhány felt kísérletet arra, hogy folytassa tevékenységét. Ha túl leszünk a legnagyobb nehézségeken és elérjük legfőbb sérelmeink orvoslását, akkor sor kerül majd új egyházi és felekezeti szervezetünk kodifikálására s a magyar zsidóság kongresszusának összehívására.)

Őszintén és leplezetlenül beszéltek a különböző vidéki hitközségek delegátusai. Szegy volt helyesen és így volt jól. Mert így legalább meg-

hallhatták a kendőzetlen valóságot azok a miniszteriális urak, akik jelen voltak a magyar zsidóságnak ezen a nagyjelentőségű értekezletén. Parlamentáris tónusban és mederben folytak a tanácskozások, de minden felesleges szóvirág és értelmetlen hajbókolás nélkül. Az ilyenekre egyébként valószínűleg nem is vágyakoznak a magyar demokrácia reprezentánsai és nem is kaphatók az anyai szenvedés viharában megdezelt maradék-zsidóság vezetői.

Egyről azonban nem feledkezett meg a magyar zsidóság országos értekezlete. Ez az egy — Magyarország helyzete. Ahogy Stöckler Lajos elnök a megnyitójában leszögezte: a magyar zsidóság, bár teljes mértékben követeli a megillető erkölcsi és anyagi jussát, egy pillanatra sem léveszli szem elől az ország súlyos állapotát. A magyar zsidóság olyan híve a demokratikus magyar köztársaságnak, hogy annak támogatását és annak érdekeit, ha kell, a saját szempontjainál is fontosabbnak tartja.

Amikor a magyar zsidóság ilyen álláspontot foglalt el, akkor — ezt alighanem a jelenlévő miniszteriális urak mindegyike is átérzte — két-

szeresen formálhat jogot arra, hogy a magyar demokrácia irányítói és őrzői kívánságaival és problémáival nagyobb intenzitással foglalkozzanak.

Miről volt szó az országos értekezleten? Sok-sok keserűségről. Sok-sok jogos kívánságról. Például arról, hogy még mindig késik a deportáltak jórészenek hazahozatala. Például arról, hogy fordítsák a gazdátlanul maradt zsidó javakat a kifosztott zsidók megsegítésére. Például arról, hogy az Auschwitz-ból és Bergen-Belzenből hazatért zsidóknak sokhelyt még fekhelyük sincsen. Például arról, hogy terjesszék ki a hadigondozást a zsidó mártírok hátramaradtjaira is. Rengegleg ilyen „például”-t sorolhatnánk fel. Nehéz eldönteni a fontossági sorrendjüket.

A miniszterelnökség, az igazságügyminisztérium és a vallás- és közoktatásügyi minisztérium képviselői, továbbá a deportált-ügyek és az elhagyott javak kormánybiztosai adtak választ a felszólalásokra. Szavaikból jöndulhat és ígért szállott a zsidó panaszok és kívánság-előterjesztők felé, de — meg kell állapítanunk, — a gyűlés résztvevőit kielégítő és megnyugtató válaszokat nem

ÁRA 2000 PENGŐ

adtak. Szeretnék azonban, ha a jóindulatot és az ígéretek most már tettek követnék.

A magyar zsidóság helyzete és sorsa még mindig sok kívánnivalót hagy hátra! A magyar zsidóság éppen ezért

most már nem elégedhet meg a — pusztá ígérésekkel! *Ki akarja és ki fogja harcolni, hogy az emberi jogok Magyarországon megkapja emberi jogainak teljességét!*

Az első nap

Február 10-én és 11-én tartotta a magyar zsidóság egyetemes kongresszusát a Pesti Izr. Hitközség dísztermében, a községkerület és a vidéki hitközségek képviselőinek jelenlétében. A kongresszuson megjelentek a kormány képviselőiben dr. Balogh István miniszterelnökségi államtitkár, Miklós Sándor miniszterelnökségi államtitkár, a deportáltügyek kormánybiztosa, dr. Bacsó Ferenc osztályfőnök, az igazságügyminisztérium törvényelőkészítő osztályának vezetője, dr. Bussola Zoltán kultuszállamtitkár, dr. Zombory Gyula államtitkár, az Elhagyott Javak kormánybiztosa, valamint dr. Földes Imre miniszteri tanácsos, kormánybiztos helyettes.

A kongresszust Stöckler Lajos elnök nyitotta meg. Üdvözölte a kormány megjelent képviselőit és a vidéki hitközségek kiküldötteit. Azért gyűltünk itt össze — mondotta, — hogy a vidéki zsidóság a kormány képviselőinek jelenlétében adhassa elő sérelmeit, melyek a felszabadulás óta nem nyertek orvoslást. Figyelembe vettük az ország nehéz helyzetét és vártuk a pillanatot, amikor sor kerülhet a mi ügyeinkben a jóvátételre. Feltétlen hűvei vagyunk a demokratikus köztársaságnak, amelynek megteremtésében és fejlesztésében lelkesedéssel veszünk részt, de most már elérkezett az ideje annak, hogy jogos követeléseink meghallgatásra kerüljenek és teljesíthessenek.

PÉCS

A kongresszus első szónoka Vida Miklós (Pécs) községkerületi elnök, bizalmát fejezte ki az elnök és az Országos Iroda működése iránt. Tolmácsolja a vidéki zsidóság elkeseredését, mert jogos igényeit nem elégítik ki. Más államokban a kor szellemének megfelelő demokratikus törvényeket hoznak a faji és felekezeti izgatás ellen, míg nálunk napról-napra fokozódik a zsidóság elleni üldözés. Különösen hátrányos ez a békétárgyalások előtt. Az elmúlt év augusztusában tartott kongresszuson a kormány a deportáltak hazahozatala kérdésében megnyugtató ígéretekkel telt, melyeket mind a mai napig nem teljesítettek. Kérte, hogy változtassák meg az örökösödési törvényt s a kinstár mondjon le egy felállítandó zsidó pénztár részére azon javakról, melyeknek zsidó tulajdonosai nem jöttek vissza. Az eddigi eredményekkel nincs megelégedve. A vidéki zsidóság nem tud belefordulni a jogfosztásokba. Elfo-

gadásra ajánlja a pécsi községkerület memorandumában foglaltakat.

BALOGH ISTVÁN ÁLLAMTITKÁR

Dr. Balogh István miniszterelnökségi államtitkár szólalt fel ezután. Hangsúlyozta a kormánynak azt az álláspontját, hogy a zsidóságnak meg akarja adni azt az erkölcsi és anyagi kártérítést, amely megilleti. A megjelent rendelések is azt előzzék, hogy ezt a kérdést megoldáshoz vigyék. Ami a kártérítési és anyagi részét illeti, utalt arra, hogy a zsidóság sorsrendben csak megelőzte szenvedésben és a pusztulásban a nemzet többi részét. A kormány most nincs abban az anyagi helyzetben, hogy azt a kötelezettséget, melyet maga is kötelezettségnek tart nyilván, már most érvényesítse, a zsidóságnak azonban nincs oka kételkednie abban, hogy problémáit a kormány a legteljesebb megértéssel és jóindulattal kezeli. Antiszemitizmusról beszélt a szónok. Huszonöt év tendenciózus igazlati anyagának halását nem lehet pillanatok alatt megváltoztatni. A zsidóságnak is érdeke, hogy lassan, de biztosan eljusson abba az anyagi és erkölcsi integritásba, amiben volt a mai utat és tempót követve, remélhetően ez meg is történik.

Rámutatott az államtitkár arra, hogy az Elhagyott Javak Kormánybiztosságában a zsidóság külön képviseletet kapott s a minisztertanácsban előterjesztést tett, hogy a külföldre hurcolt javak visszahozatalára külön zsidó szervezet létesítsenek. Arra kérte végül a zsidóságot, hogy legyen bizalommal a kormány iránt, amely maga is bizik a zsidóság hűségében, hazafiasságában és abban a lendületben, amellyel az újjáépítésben részt akar venni.

GYŐR

A következő felszólaló Szekulesz György (Győr) a deportáltak hazahozatala körül ész-

lett anomáliákról emlékezett meg. A kormány nem sejtette munkájában kétképpesen a Deget-ot s az elhagyott javak szétosztása körül is olyan jelenségek észlelhetők, melyek jogosan váltják ki a magyar zsidóság bizalmatlanságát az illetékes hatóságok intézkedéseivel szemben. Követeli, hogy ami a zsidóságot volt, fordítsák a zsidóság javára.

SZEGED

Stern Márton szegedi hitközségi elnök a Szegeden előfordult visszasságokat tette szóvá. Elmondta, hogy a zsidók földbirtokát olyan nyilasérzelmű tisztviselőknek osztották ki, akik maguk nem foglalkoznak földműveléssel. Tiltakozik az ellen, hogy az Államsegély nyújtásánál különbséget tessenek a faji okokból és a politikai okokból deportáltak között. Az Országos Iroda szociális munkát végez és nem az ő hibája, hogy munkája nem jött megfelelő eredménnyel.

KECSKEMÉTI

Dr. Schindler József kecskeméti főrabbi számolt be ezután a vidéki zsidóság helyzetéről. Rámutatott azokra a háros következményekre, amelyek a homályosan megszüvegzett törvények nyomán állanak elő. Szóvaltette, hogy a nyugatról visszatért reakciós értelmiség folytatja uszítását a zsidóság ellen.

PÉCS

Dr. Junger Mihály (Pécs) beszédében kifejtette, hogy az eddig hozott törvényes intézkedések nem kielégítőek. Erkölcsi szempontból megengedhetetlenek tartja azt, hogy az állam örökölje a kiirtott zsidók vagyonát, amely értékben egyenlő az országra hivatott jövétellel összeggel. Kéri, hogy a zsidókra is terjesszék ki a hadigondozást. Szükségesnek tartja, hogy a zsidóságot érintő törvények készítésénél a kormány kérdezze meg a zsidó szerveket is.

KÉT ÁLLAMTITKÁR

Dr. Bussola Zoltán kultuszállamtitkár örömmel állapította meg, hogy a Kultuszminisztériummal szemben nem merült fel kifogás és biztosította a kongresszust, hogy a jövőben is minden hozzájuk tartozó ügyben rendelkezésre állnak.

Miklós Sándor államtitkár, a deportáltügyek kormánybiztosa

kijelentette, hogy szeretné az elhagyott fajú kérdéseket megoldani. Kifejtette, hogy miért voltak aggályai a Németországba kiküldendő zsidó bizottság munkájával kapcsolatban. A németek megbízhatatlansága miatt a megszálló hatalmak az egyes övezetek határainál szigorú ellenőrzést gyakorolnak. Kölelésös megértést kér.

KAPOSVÁR

Antl Ödön nemzetgyűlési képviselő (Kaposvár) kijelenté, hogy a magyar zsidók ragaszkodnak a hazához, de csupán hazafiasságból nem mondhatnak le azokról a jogokról, amelyek az országban minden polgári megilletnek. Az elhagyott javak kezelése körüli sérelmeket tette szóvá.

DEBRECEN

Szabados Jenő (Debrecen) a 7950. számú rendelet hátrányait és az ezzel kapcsolatos sérelmeket ismertette és elmondta, hogy a debreceni zsidó deportáltak romházaik lebontják és az anyagot eladják. Indítványozza, hogy a hitközség megkérdése nélkül egyetlen deportált zsidó romháza se legyen lebontható.

AZ IGAZSÁGÜGY- MINISZTERIUM

Dr. Bacsó Ferenc osztályfőnök, az igazságügyminisztérium törvényelőkészítő osztályának vezetője közölte, hogy a zsidókat érintő jogszabályok alkotásánál előzetesen kikérni az illetékes zsidó szervek véleményét. Az örökösödés kérdésében felmerült kívánságok tekintetében referálni fog felettes hatóságoknak.

SZÉKESFEHÉRVÁR

Dr. Eddár Albin (Székesfehérvár) nem helyeselte Balogh államtitkár azon kijelentését, hogy a zsidók csak a kereskedelemmel foglalkozhatnak. Feltűnőnek tartja, hogy még a cseh és román deportált zsidók minden nehézség nélkül hazaléphetnek, addig a magyarországi zsidók egy része még mindig táborokban szenved. Különböző közérdekű jogi javaslatokat tett.

AZ ELHAGYOTT JAVAKÉRT

Dr. Munkácsi Ernő, az Országos Iroda ügyvezető igazgatója az Iroda álláspontját ismertette. Az ortodoxia részéről dr. Reiner Imre és ő tagjai az Elhagyott Javak kormánybiztossága elnöki tanácsának. Sajnálatos kellett megállapítania, hogy a fasiszták és a deportált zsidók javai egyformán elbírálás alá esnek. A jótékony képviselőinek felfogása ebben a kérdésben letér a méltányosság útjáról. Az Országos Irodának az az álláspontja, hogy a deportált zsidók jóságát a zsidókat illeti meg.

AZ ELHAGYOTT JAVAK KORMÁNYBIZTOSA

Ezután Zombory Gyula államtitkár, az Elhagyott Javak Kormánybiztosa válaszolt a felszól-

SZEMERE SZÜCS Erzsébet-körút 26. Második emeleten!

Ne csináljon lakásgondot, keresse fel

ifj. Nagyt
VIII., VAS-UTCA 5.

IRÓGÉPEK, SZÁMOLÓGÉPEK vétel, eladás, csere.
Winternitz DIXI gépegépeküzlet
Podmaniczky-ú. 1. Telefon: 123-263.

Isikolára. Felhívta a Kongresszus figyelmét arra, hogy minél több szövetkezetet állítsanak fel, mert az az cél, hogy az elhagyott zsidó javak kiutalásánál a zsidó szövetkezeteket előnyben részesítik.

Stöckler Lajos elnök Zombory Államtitkár nyilatkozatára válaszul kérte, hogy a benyújtott javaslatokat az Államtitkár a maga részéről is támogatassa.

MUNKÁCSI ERNŐ AZ ORSZÁGOS IRODA MUNKÁSSÁGÁRÓL

Dr. Munkácsi Ernő ezután beszámolt az Országos Iroda eddigi munkájáról és jövő programjáról. Beszédében elmondta, hogy mindazokat a sérelmeket, amelyek a szónokok elmondottak, az Országos Iroda már hónapokkal ezelőtt előterjesztette a kormánynak. De nagyon helyes volt az, hogy a kormány megjelent képviselői a vidéki szónokoktól is hallgatták ugyanazokat a panaszokat. *Sajnálattal kell megállapítania, hogy egyformán kezelik az elmenekült fasiszták és a deportált zsidók javait. A pártok felfogása ebben a kérdésben nem mindig jár a méltányosság útján. Az Országos Iroda arra az álláspontra helyezkedik, hogy mindazok a javak, amelyek a múltban zsidó tulajdonai voltak, zsidók kezébe kerüljenek. Majd részletesen ismertette az Országos Iroda tevékenységét a felszabadulás óta. Már az Országos Iroda első ténykedése az volt, hogy a debreceni kormányhoz memorandumot terjesztett fel, amelyben a zsidóságok a kívánságait és sérelmeit fejezte ki. Az Országos Iroda Intéző Bizottsága tagjainak a számát felcsemették. Foglalkozott a kitérések kérdésével. Helytelenül tette azt, hogy a minisztertanács ebben a kérdésben egy általános rendelettel akart dönteni anélkül, hogy a zsidóság illetékes szerveit megkérdezték volna. Csak az utolsó pillanatban sikerült megakadályozni azt, hogy kihirdessenek egy olyan törvényt, amely szentesíteni akarta a német megszállás alatt történt tömeges kitéréseket. Beszámolt a politikai helyzetéről is, megemlítette, hogy a régi közigazgatás 90%-a maradt a helyén, akik igyekeznek lehetőségeikhez képest a zsidó ügyek kedvező elintézését megakadályozni. Előtelemnek találja azokat a törvényes intézkedéseket, amelyek eddig a magyarországi zsidókkal kapcsolatosan megjelentek. Hivatkozott a jugoszláv példára, ahol „mindent vissza alapon” mindazokat a javakat, amelyek valaha zsidó tulajdonban voltak, zsidó közlételeknek juttatják vissza.*

Nem tartja helyesnek, hogy

Szekely Emil ékszerész
Rabóczi ut 26
Budapest, aranyat, ezüstöt, órást leg-
drágábban vesz.

a status quo ante hátközségek továbbra is megtartják a maguk különállását. A mai helyzetben a zsidóság egysége elengedhetetlen szükségesség.

Stöckler Lajos elnök beszámolója

Stöckler Lajos elnök tartotta ezután az első nap záróbeszédét.

— Mi ezt az értekezletet előszörban azért hívtuk össze, — mondotta —, hogy nemcsakot adjunk a mi munkásságunknak, a mi követeléseinknek, hogy a miniszterintézet képviselői lássák és hallják, hogy milyen nagyfokú az elégedetlenség a mi körünkben. Összehívtuk ezt az értekezletet előszörban azért, hogy tudjunk és érezzük, hogy a súlyos, döntő kérdésekben, amelyekért állni hivatottak vagyunk és kényszerülünk, meg legyen az a biztonságunk, hogy ez a maradvék magyar zsidóság azonos véleményen van és szívvvel lélekkel mögöttünk áll. Mert ilyen súlyos felelősség zsidó vezetésre még nem hárult. A most eldöntésre kerülő kérdések meg fogják a mi életünk irányát szabni, nem néhány esztendőre, nem az elhagyott javak és egyéb hasonló kérdésekkel kapcsolatban, hanem esetleg évszázadokra. És mi nem akarunk még egyszer abba a hibába beleesni, amely hibába, jöhiszemiben talán, de elődeink beleestek. Mi levontuk a múlt tapasztalatait és a mi konklúzióink ebből származnak.

— A közeli napokban talán alkalmunk lesz az angol-amerikai bizottsággal érintkezésbe kerülni. Az angol-amerikai bizottság célja megállapítani az európai zsidóság helyzetét. Mi őszintén és nyíltan fogjuk feltárni a mi helyzetünket. Semmi okunk nincs eltitkolni valamit, vagy valmit fedezni. A tényeknek kell beszélni és a tényeknek olyanok, hogy ha az angol-amerikai bizottság az igazságot akarja megállapítani, akkor annak az eredménye nem lehet kétséges. Az angol-amerikai bizottság kiküldetése szervesen összefügg a Palesztina-kérdéssel. En ebben a kérdésben is nyíltan és őszintén kívánok beszélni. Palesztina kérdése, Palesztina ügye, ma a világ zsidóságának szívügye. A megmaradt magyar zsidóság függetlenül attól, hogy kíván-dorolni kíván-e vagy sem, asszimiláns-e, vagy cionista, megéppzik abban, hogy Palesztinára szükség van a zsidóság-nak, a zsidóságnak szüksége van egy otthonra, vagy egy állomásra és amíg ezt meg nem oldották, addig a többi kérdések megoldása is lehetetlen. En nem tudnék állást foglalni sem kisebbségi kérdésben, sem másban addig, amíg nem tudom, hogy mint kisebbség tulajdonképpen hova tartozunk. Ha megoldódott Palesztina kérdése, akkor kiállhatunk és megkérdésközöljük a zsidóságunkat, mi akar lenni, kisebbség akar-e lenni, vagy pedig élni akarja a maga életét úgy, ahogy azt korábban élte. Tehát Palesztina kérdésében a magyar zsidóság egysége. Természetesen a legmesszebbmenőben örkölnünk és figyelembe vevőnk azokat a szempontokat, amelyek a zsidóságnak azt a részét érinti, amely minden körülmények között ebben az országban akar élni és itt akar boldogulni. És a mi feladatunk, a zsidóság vezetőségének a feladata, a különböző érdekek összeegyeztetése ilyen formában és olyan módon, hogy ne sértjük a világ zsidóságának, hogy úgy mondjam, a nemzetközi zsidóságnak az érdekeit, mert nem fogunk még egyszer beleesni abba a hibába, hogy ránk azt mondassák, hogy a magyar zsidóság megtagadja a világ zsidóságát. En őszintén és nyíltan megmondom Önöknek, én a magam részéről nyíltan és őszintén támogatom Palesztina kérdését, de nem vagyok hajlandó feláldozni egy jótányit sem azoknak az érdekeikből, akik más véleményen vannak. En arra törekszem, hogy megtaláljam azt a középúrat, amely szolgálja ezt, a zsidóság nagy ügyét. Ennyit kívánom az angol-amerikai bizottság ügyével kapcsolatban közölni.

Megemlékezett ezután a különböző közjogi kérdésekről, kártalanítási követelésekről és a hitléttel kapcsolatos teendőkről.

— Bejelentem a kongresszusnak azt, hogy már hosszú hónapok óta készültünk egy külföldi utra. Készültünk azért, hogy közvetlen kapcsolatot teremtsünk, készültünk azért, hogy ezekben a sorsdöntő kérdésekben közvetlen tapasztalatokat szerezzünk. Sajnos, korábban nem valósulhatott meg, míg az elmúlt hetekben meghívtak egy Londonban tartandó kongresszusra. Ezen a kongresszuson részt vesz a világ zsidóságának valamennyi tagja, szervezeteiken keresztül. Meg kell azt is mondanom, hogy dacára annak, hogy a meghívottak között a palesztinai hitváltos szerv is képviselt, az értekezlet résztvevőinek túlnyomó része az u. n. asszimiláns zsidók képviselői. Ezen az értekezleten szerepelnek különböző nagyon fontos és súlyos kérdések.

— Az első kérdés, ami a konferencia anyaga lesz, az európai zsidóság jövő sorsa. A második kérdés a Németországban levő hontalan német és osztrák és egyéb zsidók helyzete. A harmadik, Palesztina kérdése. Szerepel még azután egy pont, amelyhez mi zsidó szerint még állást nem foglaltunk, mert nem ismerjük az anyagot: a latin-amerikai államok zsidó közössége. Szerepel azután a béketárgyalás kérdése,

Utolsó pont az antiszemita elleni küzdelem. Láthatják ebből, hogy ezek a kérdések érintik mindazt, ami zsidóságunkkal kapcsolatos és mi erre a konferenciára kimegyünk, előszörban azért, hogy meghalljuk a világ zsidóságának a nézeteit és a véleményét. Meg kell azt is mondanom, hogy en a konferencia tisztán vélemények kicserélése céljából hívott össze, a résztvevő szervek megtartják teljes eszlekedés szabadságukat, határozatot nem hoznak, mindamellett elsőrangban fontos, hogy a magyar zsidóság érintkezésbe kerüljön ezekkel a szervekkel. Második célja a kimenetelünknek, a hitközségek részére megszerezni a lehető legnagyobb és legmesszebbmenő anyagi segítséget. Hangsúlyozom, hogy a hitközségek részére. A konferencia anyagán szereplő kérdéseket tulajdonképpen az angol-amerikai bizottsággal kapcsolatban már elmondottam. Kialakult egy egységes vélemény, mi ennek az egységes véleménynek hangot fogunk adni, de különösen nagy súlyt helyezünk a béketárgyalásokkal kapcsolatos kérdésekre.

— A béketárgyalásokon el akarjuk érni, hogy a zsidóság kapja meg azt a védelmet, amit a múltban nélkülözött, azt a védelmet, ami lehetetlenné teszi azt, hogy megsemmisíthetessenek a múlt események. Akarjuk azt, hogy a zsidóság ezen védelmen keresztül visszanyerhesse azt a bizalmat, amit mindennel és mindenkiel szemben elvesztett. Akarjuk azt, hogy a békeszerződésnek tartalmazzanak olyan rendelkezéseket és ezek a rendelkezések érvényesítsenek egy olyan szerv által, aminek szükség esetén a zsidóság fordulhat. Akarjuk, hogy a béketárgyalások folytassanak a zsidó jódtétel kérdése egységesen szabályoztassék. Akarjuk, hogy az olyan államokban, ahol a zsidóság a maga erejéből képtelen a maga jogainak az érvényesítésére, a békeszerződésekben biztosítsák az a joga. Le akarom szárogzni azt is, amit nem mulasztok el minden alkalommal hangsúlyozni, hogy a magyar zsidóság szívvvel és lélekkel szolgálja ezt az országot, szolgálja a demokratikus berendezést, de ugyanakkor kívánja, hogy a zsidóságnak a legelőnyösebb jogait biztosítsák. A mi megértésünk olyan nagyfokú a nehézségekkel szemben, olyan nagyfokú az állapotokkal szemben, azonban van egy határ, amely határon túl a saját érdekeink veszélyeztetése nélkül nem mehetünk. Ennek a konferenciának javaslatja az, hogy a hozandó javaslatokkal támogatassa a mi munkánkat, abban a szellemben és értelemben, ahogy azt előadtuk.

Ha visszatérnek hitközségeink, világosítsák fel hittestvérjeinket, tanúsítsanak mérsékletet, bizalmat a saját vezetőikben. Ott a hitközségekben minden szó, minden eszlekedet, ami a mi részünkről elhangzik vagy történik

nők, olyan reflektorfényben van, úgy keresik és vigyáznak, hogy találjanak valamit és valahol, amibe belekötthessenek, hogy nekünk önködni kell azon, hogy ne kövessük el hibát, hogy ne szolgáltatassunk okot arra, hogy valaki belénk köthessen. Legyenek meggyőződve, hogy a magyar zsidóság ügyét őszintén és becsületesen szolgáljuk, nyíltan és hátran megmondjuk ott és akkor, amikor erre szükség van. Mi be kívánjuk vallani azt, hogy a mi munkánk eredménye nem áll arányban azzal, amit mi a zsidó ügyért dolgozunk és teszünk.

A második nap

A kongresszus tagjai a második napon is változatosan érdeklődés mellett folytatták tanácskozásait. Sok fontos felszólalás hangzott el, melyek azonban lapunk korlátozott terjedelme miatt csak röviden közölhetünk.

KECSKEMÉT

Dr. Ungár Béla (Kecskemét). Helytellenítette, hogy az első napon csak anyagi természetű kérdésekről tárgyaltak. Szükségesnek tartja, a vidék zsidóságának felvilágosítását a való helyzetről. Helyesli az elnök intencióit a kívándorlók megsegítése érdekében. A tervezett csuesszervezetben részt kell vennie a zsidóság egyetemének. Foglalkozott a zsidó sajtó kérdésével is.

UJPEST

Dr. Fisch Henrik főrabbi (Ujpest). Az eddigi hibákról és mulasztásokról, valamint azok orvoslásának módzatairól beszélt. Erélyesen követelte, hogy a zsidóság minden jogát adják vissza.

AZ ORE NEVÉBEN

Dr. Kálmán Ödön főrabbi (Kőbánya). Az ORE nevében üdvözölte az elnökséget és a megjelent delegátusokat. Szembesíttette a múlt és a jelen Országos Irodáját. Bejelentette, hogy az Országos Iroda hitéleti szertet állított fel és vállalta annak működési körét. Sajnálatos állapotot állapította meg, hogy még mindig kevés a vidéki rabbik száma.

A SZÓRVÁNYOK ÜGYE

Dr. Földes István a Pesti Izr. Hitközség elnökhelyettese, a szórványok tekintetében elfoglalt álláspontját ismertette. A szórványok zsidóságát a központokba kell telepíteni. Ezt a védelem szempontjából is szükségesnek látja. Kéri a kongresszust, hogy e kérdés statisztikai anyagát minél előbb juttassák el az Országos Irodához. Háláját fejezte ki a Joint-nak egyszerű működéséért.

Kohn Gizi és Irén

füző és fehérnemű szalon

VII. Akácfa-u. 4. II. 2

De azért kötelességünk, hogy minden szempontot figyelembe vegyünk. Nekünk kötelességünk, hogy belartsuk azt a mértéket, amit egy vezetőségnek szem előtt kell tartani. Az itt jelen volt vendégeknek módjukban volt őszinte hangokat hallani, s remélem, hogy ennek lesz visszhangja. A jelentések be fognak futni oda, ahova be kell, hogy fussanak és én remélem, hogy ez a konferencia nem volt hiábavaló.

Ezután javasolja az elnök az értekezlet befejezését és annak folytatását másnap 10 órában állapítja meg.

Reflexiókat fűzött dr. Kálmán főrabbi beszédéhez s megállapította, hogy a rabbik a multban helytelen utakon jártak.

SZÉKESFEHÉRVÁR

Vámos László (Székesfehérvár). A papi hierarchia felállításának gondolatát vetette fel. Kérte, nyújtsanak lehetőséget a vidék zsidóságának, hogy aktíve vehessen részt a beemigrációs munkában.

PESTSZENTERZSÉBET

Bauer Ernő (Pestszenterzsébet). A pestszenterzsébeti hitközségnek a Pesti Izr. Hitközségbe való bekebelezését kérte.

Salzer Izidor, a Joint vidéki osztályának vezetője a vidéki zsidóság nehézségeit ismertette. Megemlítette, hogy Tótkomlóson a zsidóság ellen felzavart tömeg szétverte a deportálásból visszatért zsidó asszonyok menzáját. Ugy látja, hogy a vidéki magyar közvélemény nyomása alatt a vidéki zsidóság kénytelen kivándorolni.

MOHÁCS

Orbán Vilmos (Mohács). Teljes erkölcsi elégtételt kíván és a vegyes házasságok szaporodásáról beszélt. Gerinces, bátor kiállást kér. Felhívta az Országos Irodát, hogy az árvagyerekeket, öregeket és szülőnőket küldjék le Mohácsra, hogy ott rendes élelmezésben részesüljenek.

PÉCS

Dr. Junger Mihály (Pécs). A községkerületek összevonását kérte. Csuesszervezet felállítását sürgette, melyben képviselve legyenek az ortodoxok és neológok. Meg kell mindent tenni a látszatkiírések megszüntetésére.

SZEGED

Stern Márton (Szeged). A Joint vidéki segélyezési eredményeit ismertette. Biztosította az Országos Iroda vezetését a magyarországi zsidóság támogatásáról.

Szekulesz György (Győr) személyes kérdésben szólalt fel.

ÚJ ALKOTMÁNYT

Dr. Munkácsi Ernő válasszott ezután a felszólalásokra. A haladó zsidóság új alkotmányt ál-

ván. Új kongresszust kell egybe hívni. A csuesszervezet kérdésében osztja a kongresszus véleményét. Ez irányban szeptember óta folynak a tárgyalások, melyek azonban még nem vezettek eredményre.

A „FEKETE KÖNYV”

Domanos Miksa, a Pesti Izraelita Hitközség ügyvezetője a vendéglátó pesti hitközség nevében üdvözölte a megjelenteket. Felhívta a jelenlevők figyelmét Lévai Jenő most megjelent „Fekete könyv” c. könyvére, amely nemcsak érdekes tartalmánál, de tanulságánál fogva is fontos hivatást tölt be.

ELNÖKI ZÁRSZÓ

Ezután **Stöckler Lajos** elnök tartotta meg záróbeszédét, amelyben bejelentette, hogy a közeli hetekben a vidéki zsidóság intézményeinek felépítésére igen jelentős anyagi támogatást fog kapni. A támogatás nagysága a hitközségek lélekszámától függ. A kongresszus tagjai legyenek meggyőződve, hogy a magyar zsidóság ügyét ő és munkatársai őszintén és becsületesen szolgálják. Az igazság a mi oldalunkon van és ki fogjuk azt barcolni.

A két napon át tartó értekezlet ezzel véget ért.

Stutthofiak!

Kérem feleségemet

Pollák Endrénét
sz. **Krausz Ágnes**

Kassán, 1924. V. 23-án és hugommal

Pollák Lilit

debreceni lakost, kik Auschwitzból 1941 augusztus 18-án kerütek el és 1945 januárban, felszabadulás előtt STUTTHOFBAN látták őket. Kérem, aki tud valami felvilágosítással szolgálni, írjon Pollák Endre ékszerésznek, Debrecen, Piac-utca 19. szám.

KI TUD RÓLA?

Braun József

szül. Budapesten, 1891, bédogostester. Utójjára 1944 novemberben, Hegyeshalomnál látták. Értéskést kér: **Braun Józsefné**, Nombach-utca 3. I. 4.

Bergen-Belseniek!

KI TUD?

Leitersdorfer
László

székely-butorkecskedőről (szül. 1903), ki 1945 áprilisban, felszabadulás után ott volt. Bármily adatot halálosan jutalmaz feleségem és két gyermekem. **Leitersdorferné**, VIII. Borostyán-utca 109.

Keressük

Rosenfeld
Rózát,

született 1900 december 22-én Bükki községben, Magyarországon. 1944 október 17-én deportáltak Fritlau-Homburgba, egy magyar nőkből álló transzporttal.

Rosenfeld Rózát leánya Párisból keresi és részére hivatalunkhoz életfontosságú üzenetet küldött.

Kérünk mindenkit, aki nevezett holtétéről tudomással bír, hivatalunkat a legelőször értesítse. **Hicem Hiss Ica** Emigration Association, Budapest, V., Dorottya-utca 7.

KI TUD RÓLA?

Fülöp Zoltán

szül. 1902, 102-es Vép. munkásszázadból Veresegyháza-Erdővárosban volt 1945 novemberben. Majd védett százzal vitték el Németországba. Bárki tud róla, értesítse feleségét: **Fülöp Zoltánné**, Hajduszentmihály, Székely-utca 17. szám.

KI TUD

Muszkál
Ibolyáról

szül. 1929, akit 1944 júliusban Ujpestről deportáltak Auschwitzba. Utójjára szeptemberben látták C. Lagerben. Értéskést kér: **Muszkál Ujpest, István-ut 79.**

KI TUD

dr. Steiner Lenke

1944 júniusban Kolozsvárról elhurcolt tanárnőről és

Steiner Katalin

1944 december 7-én Hollán-ut. 22. alatti védett házból elcipelt varrónőről? Értéskést kér jutalom ellenében sz. **Steiner Ignác**, V., Kresz Géza-ut. 51.

Felkérem azon

AUSCHWITZI nőt, ki
Heszki Béláné

szül. **Kohn Katinkáról**

szüleinek Doberluchban lirt adott, sziveskedjen címét közölni. **Stern Vilmos**, Orosháza.

KI TUD RÓLA?

Klinger Dezső

gépvezető, utolsó hír 1944 nov. 13. Csepel, Maulner Magyar. XI. barak. Értéskést kér: **Klinger Dezső**, Budapest, VII., Aréna-ut 36. szám, telefoniál 3.

ZSIDÓ VILÁGHIRADÓ

MÉLTÓSÁGTELJESEN ZAJLOTT LE A PALESZTINAI ZSIDÓK TÜNTETŐ SZTRAJKJA

A Times közli, hogy a palesztinai zsidók tüntető-sztrájkja, amely a bevándorlási tilalom ellen irányult, minden rendezettség és összetűzés nélkül, méltóságteljesen zajlott le.

Az angol hatóságok egyébként kiengedtek a fogságból 1500 „illegális” bevándorlót és megszüntették ellenük a további eljárást. Ezt az 1500 embert a törvényes kvótán „számolják fel”, vagyis utólag legalizálják.

A BBC jelenti, hogy minden rendezettség nélkül folyt le az Arab Liga ugyancsak tüntető-jellegű ellen-sztrájkja is.

LEOPOLD JESSNER HALÁLA

Egy világhírű zsidó színházi rendező haláláról számol be a londoni rádió. Leopold Jessner, a weimari Németország legnagyobb színházi tekintélye és a berlini Staatliches Schauspielhaus, valamint a Schiller-Theater főintendánsa Hollywoodban elkölözött az élek sorából. Brahs és Reinhardt után új fejezetet jelentett a színházkultúra terén.

Leopold Jessner elnökségi tagja volt a német zsidóság legnagyobb szervezetének, a Centralverein-nak, továbbá a Pro Palesztina Szövetségnek. Amikor Hitlerék elől emigrációba kényszerült, egyideig a palesztinai héber Habima Színház rendezőjeként működött. Később Amerikába utazott és filmrendezéssel foglalkozott.

LETARTÓZTATTÁK A ZSIDÓ-ÜLDÖZŐ MAROSVÁSÁRHELYI POLGÁRMESTERT

A bukaresti rádió közli, hogy az elmúlt napokban Marosvásárhelyre érkezett G. Ruseanu, a kolozsvári Népbíróság közvédelője, aki a marosvásárhelyi és székelyföldi háborús bűnösök ügyeinek kivizsgálásával foglalkozik. Intézkedésére letartóztatták Mezey volt marosvásárhelyi polgármestert, akit zsidóellenes fasiszta eselekményekkel vádolnak.

LÉON BLUM — FRANCIAORSZÁG RENDEKIVÜLI KÖVETE

A párisi sajtó tulnyomó része tisztelettel köszönti Léon Blum volt miniszterelnököt abból az alkalomból, hogy Franciaország rendkívüli követe lett. A nagyteljesítményű államférfi fogja irányítani azokat a tárgyalásokat, amelyeket külföldön készülnek megindítani az ország pénzügyi, gazdasági és élet-

mezési helyzetének megjavításáért.

Léon Blum, aki mindig öntudatosan kihangsúlyozta zsidó voltát, most is részt vesz a nemzetközi zsidó segítőakciókban és egyik vezetője a Franciaországban is működő JOINT-nak.

HATIEGANU AZ ERDÉLYI ZSIDÓÜLDÖZŐK MEGBÜNTETÉSÉT KÖVETELI

Hatieganu, a kibővített Groza-kormány parasztpárti tagja, — mint a bukaresti rádió jelenti — egy sajtótudóságon mondott beszédében követelte, hogy kiemeltetül vonják felelőségre mindazokat, akik a fasiszta korszak idején Erdély területén résztvettek a zsidók deportálásában, meggyilkolásában, vagy kifosztásában.

A BÉCSI OPERAHÁZ VISSZAHIVJA ZSIDÓ MŰVÉSZEIT

Bécsből jelentik, hogy az osztrák főváros Operaháza, amely a nácizmus előtt világhírű volt, hivatalos felszólítást intéz az elűzött művészekhez, akiket felkér, hogy térjenek vissza hajdani műtődésük színterére, vagy legalábbis vendégszerepléssel segítsenek helyreállítani a bécsi Operaház régi fényét. Bécsben úgy tudják, hogy több zsidó énekes és énekesnő rövidesen hazatér Ausztria fővárosába.

A FRANCIA ZSIDÓK SORSÁRÓL BESZÉLT FAURE ÜGYESZ NÜRNBERGBEN

Nürnbergből jelentik, hogy Faure francia ügyész részletelesen ismertette a franciaországi és dániai zsidók sorsát. Megrázó szavakkal látta a bírák elé azt a folyamatot, amelynek során 1942-től kezdve naponta ezer sárgacsigolyos francia zsidónak kellett utnak indulnia a keleti irtótáborok felé.

BÉLYEGÜZLET

VII., Dohány-u. 14.

Gyűjtemények vétele
Eladás

BRILIÁNST, ÉKSZERT,
napi áron

Scheer György

Sommelweis-utca 19, félemelet 1

Telefon: 188-091.

ARANYAT VÁSÁROL

Megsegítik a zsidó szülő anyákat

Gyermekvédelem a dohányutei templom szőszeként

A Pesti Izraelita Hitközség előljárásága legutóbb tartott ülésében foglalkozott azokkal a megdöbbentő statisztikai adatokkal, amelyek a fővárosi zsidók számának állandó és végzetes apadását mutatják. A születések száma az utolsó 30 évben különösen rohamos, szinte zuhanásszerű csökkenést mutat. Az utolsó évek óriási veszteségeivel szemben alig van szaporulat. A legutolsó évben is elenyészően kevés volt a születések száma a töltezer halálozáshoz viszonyítva. A hitközség előljárásága ezért az újjáépített zsidókórház vezetőségével együtt nagyarányú akciót kezdett, amelyet magáévá tett a Pesti Rabbiság is.

Annak tudatában, hogy a születések csökkenése elsősorban szociális kérdés, elhatározta a hitközség előljárásága és rabbisága, hogy propagandát indít a születések szaporításának érdekében. A hitközség érintkezésbe lép a zsidó szervekkel s minden vonatkozásban anyagi és természetbeni jutalásban részesíti a többgyermekes zsidó családokat. A rászoruló terhes anyáknak a terhesség ötödik hónapjától kezdve természetbeni és anyagi támogatást nyújt külön erre a célra felállítandó zsidó segítő szerv. Minden egyes rászoruló szülőnek teljes baba-kezelgőt és állandó segítséget biztosít a szüléstől kezdve is. A zsidó kórházak teljesen díjmentesen állnak a rászoruló zsidó szülőnek rendelkezésére s orvosi tanácsadást is biztosítanak a zsidó rendelőintézetek a zsidó anyák számára.

A cél és a feltétel az, hogy a zsidó szülők zsidó gyermekeket neveljenek. Minden támogatást megkap az a zsidó anya, aki gyermeke születésével kapcsolatban a vallási törvényeket betartja. Zsidó fiúk és zsidó lányok, akiket zsidó felekezeti anyakönyvezésben is részesítenek, édesanyjukkal együtt minden támogatást megkapnak a felekezettől már mostantól kezdve.

Ennek a nagyszabású akciónak meghirdetése az elmúlt péntek este történt meg az összes fővárosi templomokban. A dohányutei templomban dr. Katona József rabbi szövege hangzott el, amelyben ismertette a zsidó anyák és csecsemők védelmének nagyszabású programját s felhívta a híveket arra, hogy vegyék át ennek a tervnek propagandáját és vigyék szét a városadalomban.

— A zsidóságot el akarták pusztítani — mondotta. — Egy megadult embercsoport fekeveszett dühében felkészült a magyar zsidóság kiirtására. Ez a gyűlöletterv majdnem megvalósult: százerek lettek áldozataivá. Amde a gyilkosság nem sikerült; lehetséges, hogy népünk most elhatározza az öngyilkosságát? A számszerű ada-

lok, a statisztikai oszlopok szaporodás helyett állandó sorvadás és pusztulást mutatnak.

— A számok szörnyű ítéletet le kell győznünk. Nem lehet, hogy a halál szelleme diadalmaszkodjék, mert mégis több az élni akarás, mint a halál hatalma. Több és erősebb a jövőné hite, mint a múltnak minden bántása s a jelen életsétsége.

— Titok, kérdések sorozata a jövőné, amely ránk mered, mint egy kőszphinx... A sphinx ott áll évezredek óta a sivatagban, az idő pora belepi, de mit bánja azt a sphinx... Néha hadseregek vonulnak fel előtte, diadális hadvezérek állnak meg mellette, a sphinx kőarca merev marad. A hadsereg, a hatalom nem bántja őt... Olykor gazdag kalmárok karavánja táboroz körülötte, a messze Keletnek mindper drágaságát hozzák csengő aranyért messzi vidékekről, de mit bánja azt a sphinx, a pénz és gazdagság ereje nem érdekli. Kőtekintete messze néz az idők tálatába... Tudósok jönnek és kutadják a múltat, keresik a történelem értelmét, a bölcsesség mélységét buvárolják, de a sphinx lézeme őket sem miltatja figyelemre: hiába keresi a boldogság útját a tudomány, hallgat és nem bánja azt a sphinx... Amde ha idünként ott a sivatagban a sphinx előtt megjelenik egy anya, karján síró csecsemővel, akkor meggyöngyülnek a sphinx arcának kőbe faragott vonásai, megállan a sphinx kőtekintete, ilyenkor mosolyog a sphinx szeme... Egy kis gyermek gügyögő ajkára felfigyel a sphinx, egy kis gyermek csacsogó szavára megmozdul a sphinx... A lét titka, az élet csodája a kis gyermekben valósul meg. Hiába minden hatalom, felesleges minden gazdagság, céltalan a tudomány törekvése, ha nem ismerik fel, hogy az élet a gyermek mosolyában van. A jövő misztériuma, minden titka, minden csodája — a gyermek... A gyermekben mentük meg a jövőné, a gyermekben építjük fel a jövőt, a gyermek a hit forrása, a gyermek a zsidó jövőné egyetlen reménysege...

HIVJON! JÖJJÖN!

Veszek: férfi és nő ruhát, fehérneműt, szőrmekabátokat, írógépet, pénzszekrényt, szőnyegket, porcellánt, kerékpárt, fényképezőgépet. Pelld Sándor-u. 2. Az átjáróban és Krisztina-körút 119. GERSTL-MAJOROSI.

FREGOLAN

Fürdőkapasztla
hőfökre tisztít, — nem hercol.

Egy könyv történelmet csinál

(A „Judenstaat“ megjelenésének ötvenedik évfordulója alkalmából.)

Theodor Herzlert rajongták a Palais Royal szépasszonyai, akik imádták a szir királyokhoz hasonlító rendkívüli férfiut, aki kedvenc túrczírója volt a „Neue Freie Presse“ olvasóinak és népszerű vigjátékirója Bécs színházainak.

Abban az órában, amikor Herzl a „Judenstaat“ c. értekezését megírta, közismert divatos öltözködési módjától eltérően, az inge nedves volt a verejtéktől, nyakkendője félrecsuszott, a nadrágja gyűrött volt s arcán nem a közönségükértől elkaptató szerző öntelt mosolya volt, aki júlusi könnyedséggel, megerőltetés és fáradság nélkül írja köteleit, hanem az alkáló szövevényének a nyomai, ki viaskodik a művel, akinek az írás nem játékszer, amelyet utalmában szórakozik, hanem kényszer, amely elől nem tud megszökni és elkarhozni, amelyet vállalnia kell. A „Judenstaat“ megírása után a jó ösztökölő-tészekkel rendelkező „külföldi hírtápladosítóból“ proféta lett, akit kortársai megragaghtak és kigonyoltak, mert tanulmányával megsértette azt a hagyományos küldetés, amelyet a zsidóság írt elő magának évezredek óta.

Herzl tétele így hangzott: a zsidóság nép, mert azzá kovácsolta belső története és a külső gyűlölet — s mert nép, tehát általam illeti meg, zsidó ország, az „ős új hazát“: Palesztina. A „Judenstaat“ javaslatai a bécsi zsidóság körében igen nagy ellenkezést váltottak ki. A „Judenstaat“ ugyanis nemcsak munkaterv volt az államot teremto zsidó tömegek számára, hanem az új zsidó embereszemély igényének bejelentése: a zsidó államban élő zsidó emberé, aki merészen szakít az európai városok zsidó pénzváltóinak, legből táplálkozó értelmiségének és bizonytalan jövőjü kereskedőinek magatartásával s váltalja az államalkotás minden veszélyét, küzdelmét, feladatát és munkáját.

Az igazi szellemi forradalmakat az új embereszemély bejelentése robbantja ki, amelyek hirdetője köré kezdetben a hivók kicsiny csoportja gyűlnek, akikkel szemben az ellenfelek hatalmas lábora áll, hogy megvédje a régi, pusztulásra ítélt eszmét. A „Judenstaat“ közzétételétől Herzl és hívei győztek. A bekövetkezett törté-

nelmi események az ő általa követelt zsidó embereszemélyt igazolják.

A „Judenstaat“ sulya, jelentősége évről-évre nőtt, amint-hogy szaporodott azoknak a száma is, akiknek szemében a „Judenstaat“ nem műsoranyag egy vitacélhoz, hanem feladat, amelyet meg kell valósítani. S valóban: ötven esztendő leforgása alatt a „Judenstaat“-ból valóság lett.

GERVAI SÁNDOR

Egy szomorú köteleltségről

Vallás törvényeink szerint egy asszony csak az esetben mehet ismét férjhez, ha férje elhunytát tanúval tudja igazolni. E sorok írója, ki a felszabadulás óta intenzíven foglalkozik mártírjaink tetemeinek felkutatásával és ezek adatszertü felidőgözésével, tisztában van e nehéz probléma fontosságával és a beszerezhető adatok megszerzésének lehetőségével és értékével is.

Célszerűnek véltem ezért, hogy az ország minden hitközsége vessze be a kötelező adatszolgáltatást, nevezetesen tagjaitkat egyenként idézzék be, s vegyenek fel velük jegyzőkönyvet, amelyben a kihallgatott tanúsítandó, hogy bajlarsai, illetve ismerősei közül kit, hol, mikor és milyen körülmények között látott meghalni. E jegyzőkönyvek ezután egy központi helyre lennének felküldendők, mely azt kataszterszerűen dolgozza fel és ebből elkészülhetne az annyira hiányolt Országos Zsidó Veszteségnyilvántartó, amely azután minden érdeklődőnek megbízható felvilágosítással szolgálna.

Ha ezt, vagy más alkalmas megoldást követünk, sok fiatal-asszonyt, apát és árvát segíthetünk új élethez.

Davidovits Lajos
Sopron

Levél a szerkesztőhöz

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Az Uj Élet január 24-i számában megjelent felhívás alapján listelellem közlöm az illetékesekkel, hogy Pászto község határában, az u. n. „Kerékkötőben“ fekvő, 91. sz. tkv. beféltben a I. 3., 4. sorszám alatt bejegyzett 4180. és 4181. hrsz. alatt 657., 239 négyszögöl szőlő és szántóföld, mely örökség útján jutott birtokomba, tulajdonomban való visszahelyezése iránt eljárni sziveskedjenek.

A szőlő még dédapámról maradt a családra. Mivel a szőlő jövevény és jetermő volt, az első zsidótörvény idején, egy az akkori törvényeket és a zsidók elleni atrocitásokat helyeslő egyen az O. N. Cs. A. jóváhagyásával kiigényelte és a mai napig is benne ül. Bútyám Daehauból jött, én Mauthausenből jöttem vissza. A földosztó bizottsághoz fordultunk sérelmünkkel, amely kélszer utasított el bennünket azzal az indokollással, hogy nem vagyunk igényjogosultak. Elutasításunkat csakis zsidó voltunknak és annak tudjuk be, hogy a teljes régi gárda szerep vezető pozíciókban. Például egy zsidó sem kaphat nálunk élehniszterjegyet. Egy másik eset. Egy zsidó vaskereskedő iparigazolványt kért, de az itteni ipartestület nem javasolta, viszont egy elmenekült és később visszazivárgott nyilas visszakarta ületét és elintézte, hogy szertehordott dolgait dektív szerezze vissza. En asztalosságod vagyok, apámtól örökölt nyolcszoba butoromat ellopták, három hónapja tettem feljelentést, de az illetékesek még helyszíni szemlét sem tartottak.

Ezt kaptuk a demokratikus Magyarországtól hozatértünk-kor. Ezt kaptuk mi, akiknek apja, anyja, hűga és 30 tagu rokonsága pusztult el. Nehéz elképzelni, hogy a mostani vidéki állapotok mellett vidéki zsidó Magyarországon marad-lisson.

Hittesítvéri üdvözléttel

László László
(Pászto)

Vidéki kereskedők figyelem!

Naptár, cigarettapapír és mindenféle papíráru

legelőbb beszerzési forrása György Imre papírcsü- nagykereskedés

Deák Ferenc-utca 15. Telefon: 360-515. UTÁNYVETTEL IS SZÁLLITUNK!



JÖJJÖN BIZALOMMAL ELADHAT — VEHET: ARANYAT, ezüstöt, órákat, porcelánt, szőnyegét, gobelneket, régi képeket, **RÉGISÉGET** Szakbirát **MAJOROSI Kammermayer Károly-u. 3.**

KERESSEM KÉT DEPORTÁLT FIAMAT:

Hoffmann Emil
szül. 1923 Sopron

Hoffmann Erich
szül. 1927 Sopron

Kisvácskáról 1944 június 19-án Birkensauze, onnan 1944 október 26-án tovább vitték. Kérem szíves értesítést aggódó szüleimnek. Hoffmann Ovíd, Budapest, Pannónia Ede-utca 67. Minden kötetlen értelem.

Nódrádmegyeiek!

Ki tud a szigotajárdi gettóból Auschwitzba vitt

Heszki Béláné

szül. Kohn Katinkáról

és kislányáról, lakott Káso, Nógrád megye. Értesítést kér bátyam Vilmos, Orosháza.

KERESSÜK FIUNKAT

Rózsa Istvánt

3/2 munkaszolgálatost, ki 1943 május 6-án Weisbach kórházba került, azóta semmi hír róla. Nagyon kárjuk azokkal, kik később birt tudnának róla, értesítsék kétségbeesott szüleit, Rózsa József, Záhaly-Tapolca.

KI TUD RÓLA?

WESEL IMRE

szül. 1911, elikt 1944 májusban vátek Szatmárról Auschwitzba, eliktől 1945 május elején Gusen-ban lárták. Szíves értesítést kérjék Wesel Imrénél, Bpest, Pozsony-ut 23. szám, V. 3.

Keressem férjemet

Drucker Emilt

szül. 1912. Márciusban Buchen-waldban volt, Ki Lárnit tud róla, értesítse lelkessé, Drucker Gábor, VII., Erzsébet-körút 38., H. 2

Deportálástól visszatért

Bánó Henrik és Felber Géza

urakat könyvtáru kérem, ébér szívesen közlökültek. Helyig, aki ismeri őket, nyugalmazás-e hirdetésre. Kurda András, Budapest, Király-utca 101., H. 6.

KI TUD

Goldmann Lászlóné Schwartz Liliról,

szül. 1911, Polgáron. 1945 január 26-án Duchauzban volt. Aki róla tud róla és bármilyen járólarszertü deportálástól, értesítse Goldmann László, Hódmezővásárhely.

Mentsük meg a gyermekeket!

A mi zsidó gyermekeink egészségét és idegeit megviselte az elmúlt év. Szemeik elől elvonták a gondtalanság kárpitját, nyakukról ellopták a vidám mosolyt. Főfeladatunk tehát, hogy visszaszerezzük gyermekeink vidám gondtalanságát. Ezt a nehéz feladatot az Országos Zsidó Segítő Bizottság Gyermekvédelmi Osztálya vállalta magára a emberfeletti erővel igyekszik hivatását betölteni. Küzdelmes munkájukról a hivatal vezetője, Revész P. László a következőket mondja:

— A gyermekvédelmi osztály tulajdonképpen 1944 októberében kezdte meg munkáját, mint a Nemzeti Vöröskereszt A-osztálya. Önkéntes munkatársainkkal igyekeztünk megmenteni a zsidó gyermekeket a nyilas terroroktól. Ez a munkánk sikerrel is járt, védelemünk legnagyobb része a gettón kívül vészelte át a nyilas időköt. A felszabadulás után az elmentül jellegű munkáról az államosított munkára térünk át.

— Az új személyzet összehállítása után hozzáálltunk a gyermekek vidékre való telepítéséhez, miután ott jobb táplálási lehetőségek mutatkoztak. Ötthonokba állítottunk fel Szegeden (4), Debrecenben (2), Pécsen, Békéscsabán, Lillafüreden és Miskolcon. Budapeston 54 otthonunk működik. Ambulanciánkon naponta 50—60 gyermeket vizsgálunk meg orvosaink a tesztek meg a szükséges intézkedéseket. Mintegy 400 féléves pedagógus, gyermekkezelő és nevelőszemélyzet foglalkozik a gyermekek lelki gondozásával. A lehetőségekhez képest igyekszünk védelemmel ellátni a gyermekeket ruhával és iskolaszerekekkel. Az utóbbi időben hetenként 300 gyermeket ruháztunk fel ily módon.

— Nehézségeink azonban egyre növekedtek, amikor Joe Schwartz, a Joint európai elnöke nálunk járt, megdöbbent a nagy szegénység és nyomorlátlan s igérte fel, hogy mindent el fog követni a gyermekek megmentése érdekében s nagyobb arányú segítséget fog küldeni. Igéretének eredményeképpen a napokban érkeztek meg az első ételmiszertütemények. Az anyagi helyzetünk is javult valamelyest, úgyhogy például megindíthattuk a nevelők számára tartott szemináriumot.

— Mindez azonban, hogy egy mondjam, csak a kezdet. Szeretnénk minden árpa zsidó gyermeket egy mértékben ellátni, hogy legalább ezt a csekély köspótlást nyújthassuk azokért a szenvedésért, melyeket embertársaik gonoszsága okozott nekik. Hogy ez mily nagy anyagi megterhelésbe kerül, azt hiszem, nem kell hangsúlyoznom. Mi is a külföld segít-

ségére szorulunk, amely nem is marad el, de fel kell rúgnunk a magyar zsidóságot is, bár tudjuk, hogy legnagyobb részük ma is nehéz viszonyok között él, mégis kérjük, támogassa tehetségéhez mértén akciójukat. A

zsidóságnak azt a részét pedig, amely anyagilag rendezett és képes áldozni, felkérjük, tartsa kötelességének a segítsé. Hálából a saját megmenekülését a minimum legyen az, hogy támogatja erőteljesen azoknak a gyermekeket, akik nem voltak szerencsések és nem jöttek vissza.

HECSKEMÉTI GYÖRGY

A lábujjáró csoda

A „Fekete könyv” margójára

... minden zsidó, aki a megzülést élte Európában, a lábujjáró csodának egy fajtája hiheletlen erőfeszítések és küzdelmek eredménye — írta A. Leon Kubowitzki a Zsidó Világkongresszus Mentési Bizottságához intézett jelentésében, amelyet Lévai Jenő most kiadott Fekete könyvéhez mellékelve használt fel.

Lévai Jenő jól választotta meg a mottót. Valóban: lábujjáró csodák vagyunk mindannyian, akik valahogy „átvészeltük” a fasizmus esztendőit. S a Fekete könyv, amelyet minden magyar zsidónak el kell olvasnia, voltánk azokról a zsidó emigrációsainkról szól, akiknek nem sikerült bejutni a lábujjáró csodák sorába.

A Fekete könyv — a magyar zsidóság szenvedésének alapos, hiteles és széleskörű dokumentum-gyűjteménye. Aki végigolvassa, az tisztán láthatja: „milyén töretlen vonal vezet Szegedről a szegedi gondolat ellenforradalmi ágotól Szilasiék náci-fasizmusáig, hiszen mindkettő alaprajza, ami azután össze is köti őket: a gyűlölköcs antiszemitizmus!”

A Fekete könyv szerzője három főrészebe osztotta művét. Az első rész: Gömbös Gyula „fajvédelmi” kísérleteitől — a zsidó törvényeken keresztül — a német invázió időpontjáig terjed. A második rész: 1944 március 19-től 1944 október 14-ig vezető

az olvasót. A harmadik rész: a nyilas rémuralom regényét tárja elének.

A bevezetőből áttekinthetünk kapunk az 1919-től 1932-ig elnyúló „előjátékról”, a függelékben pedig megismerkedhetünk különféle, ma már történelmi jellegű jegyzőkönyvekkel és okmányokkal, továbbá — Puch Zsigmond Pál tanár összehállítása alapján — a magyar zsidóság veszteségi statisztikájával. Ha mindezekhez még hozzátesszük, hogy a vasos könyvet a felhasználó forrásainkák hasznos jegyzéke egészíti ki, akkor bárki könnyen megállapíthatja, hogy valóban házagpótló mű került ez esetben a könyvpiacra, sőt, bizony már kiesit feltűnő kezdett lenni a levélzett fasizma korszakról szóló tárgy-művek és deklaratívregény-szerű „elmény-regények” hemzsege.

Ijja Ehrenburg, a világhírű antifasizta író, aki nemrégiben a magyar fővárosban járt, közölte, hogy a közép-európai zsidóság kiirtásáról és az európai zsidóság történelmi méretű katasztrófájáról nagyobb könyvet készít elő és ehhez magyarországi anyagra is szüksége van. Ha a magyar zsidóság „elő” anyagot kíván szolgáltatni Ijja Ehrenburgnak, akkor küldje el a Fekete könyv egy példányát. Jobb tájékoztatást senki sem adhat. S ezzel a legnagyobb dicsőretet mondjuk Lévai Jenő munkájáról. S. E.

BÖRÖNDÖT, retikült, táskát, legolcsóbban a legjobbat GOLD bőröndösnél, Baross-tér 15. T.: 224-890. Saját műhely.

Magas fizetéssel ELSŐRENDŰ ZSIDÓ PEDAGÓGUSOKAT

Edelműszakú munkát és képzett gyermekgondozókat felvesszünk gyermekotthonainkba. Referenciákkal, jelenlévő naponta, szombat délután 2-3 óráig, pedagógiai osztályunkon, O. Zs. S. B. Gyermekvédelmi osztály. N. Honvéd-utca 10. szám, II. 5.

Buchenwaldiak!

RI TUD
Eduárd Hermannról?
Ismert arisztokrata (nyíri Bouché Jankó), aki Terézvárosból Buchenwaldba vittek, ahol a felmentés után Erő Szives ártalmatlanítást. Diament Hegyi, VIII. Béla Kocsis-utca 41. szám, IV. 1.

Kávéház, vendéglői berendezések GYORSMÉRLEGEK, NATIONALKASSZÁK, IRÓÉPEK,
vétel eladás.

Rosenfeld
Népszínház-utca 31

Pászkasütőgépet
Kérembe hozzuk, vásárlást készülődj. Schwarz Adolt Flá, Sárosva.

Zsidó hanglemezeket
Kármilyen árban saját részre megvételre keressék. HÖNG, Veszprémi-utca 75. szám.

Selejt-filmet
VÉSZONKI: „Royal” Rt. Szabolcs-utca 28. Telefon: Ljépi 94.

Lehet deportált jellegre.
Ismerjék meg egymást személyesen. Válasz Lévai a szerbországról.

Egyszerűes háztartáshoz
Kérembe hozzuk, vásárlást készülődj. na felvétel. Veszprémi-utca 75. szám.

Férjet keres
32 éves, az. Ötvenéves, jobb képességű és lejár 40-ig. AEGYÉB de-gy-unk” juttatni a kislébe.

A Zenyódi Csángó. Jár. Hírlapozás tájékoztatás.
metsző, előlmádkozó, hitoktató állásra.

Pályázatunk 40 évnél fiatalabb, 20. teológus nation, magyar állampolgárok. Orthona pályázati előnyben részesülnek. A pályázatban a fizetési feltételek megjelölendők. Kétséget csak a megválaszolt pályázónak fordulhat a háttér. A pályázatok február 20-ig kelendők be.

VILLAMOSSÁGI
háztartási cikkek, szerelési anyagok. Vétel, eladás. Fiumenye GÉNY SÁNDOR, Rpa. VI., 6-a. 28.

Társaság hiányában

ezzel a problémával keresni lehetne. szombat, szombat, 30-40-ig, jól szituált mel ambert, ki arany és ezüst szakmához ért és kis, légszeges feladat. Keress. Magánban csak annyit, hogy 34 éves, szépnek mondott vagyok. „Budapesti” jellegre Aratóhoz, Elő-telek-utca 24. szám.

ARANY ÉKSZER
Hertzog József
RÁKÓCZI-UT 4.
TEL. 427-356.
Aranymérlegek kaphatók.

HIREK

— Anyagterhelés miatt a Hogy történt? című cikksorozatot és a Külföldről keresettek névsorának közlését jövő számunkban folytatjuk.

— Komla Károly temetése. Hétfőn délelőtt temették mély részről mellett Komin Károlyt, a Pesti Izr. Hitközség tisztviselőjét. Abrahámsohn Manó fő-kántor gyászolteke után dr. Salgó László rabbi bucsuzlatta az elhunytat. A Pesti Izr. Hitközség elnöke, előjárói és tisztviselőikara nevében Domonkos Miksa ügyvezető kegyeletos szavakkal vett búcsút a meghaldogultól, méltatva Komin Károly élete munkásságának eredményeit és érdemeit.

— A Pesti Izr. Hitközség kulturális ügyosztálya február hó 17-én, vasárnap délelőltől 11 órakor a Fürst Sándor u 21/b. sz. alatti kulturteremben a Fasizmus Magyar Zsidó Iró Aldoza-Yainak Emlékére ünnepséget rendez. Emlékbeszédet mond: Komlós Aladár, közreműködnek: Ascher Oszkár, Fraknoi Károly, Horváth Ferenc, Kelen Rózsi, Palotai Erzsé, Sik Olga, Vihar Magda. A zárószót mondja: dr. Heeskovits Fábian. Belépés díjtalan.

— A Keren Házhoz (Palesztinai Országos Társaság) február 17-én, vasárnap dé. u. 4 órakor tartja legkövetkező nyilvános kulturális rendezését. A rendezés helyén a Keren Házban. Előadást tart: dr. Nathan Sándor, a Jewish Agency Palesztina Hivatalának vezetője, dr. Izák Ede, a Keren Házhoz elnöke és dr. Scher Tibor rabbi. Tizedet Judit neher költők verséből szaval. A műsor keretén belül bemutatásra kerülnek Hönig Jenő új héber hangversenygyűjteményének legrészesebb számai. A kulturális rendezés ezután hívnak meg minden érdeklődőt. Belépődíj nincs.

— A Pesti Izraelita Hitközség Öreg Sábált ünnepsége f. évi február 16-án, szombat délután, technikai akadályok miatt elmarad.

— A debreceni Haovéd Hivatali nagygyűlésén határozatot hozott, amelyen tiltakozását fejezte ki az angol kormány Fehér Könyv-politikája ellen. Tiltakozott a nagygyűlés minden olyan rendelkezés vagy intézkedés ellen, amely az oly sok megpróbáltatáson keresztülment és fasiszta póklókból megmenekült maradék zsidóság szabotázsi bevándorlási jogát ősi hazájába korlátozza. A nagygyűlés abból reményének adott kifejezést, hogy a demokratikus nagyhatalmak végre igazságot fognak szolgáltatni a megbajszolt Izraelnek és lehetővé fogják tenni, hogy új otthonát felépíthesse.

ARANY DRÁGÁKÓ EZÜST

Schulz Jenő cég

órák-ékszerész (órajavítás)

VII., Wesselényi-u. 6. a régi házban

Gergely Miklós

aranyműves és ékszerész

VÉTEL

ELADÁS

A „Nisé Hamizrachi“ vendégét, Sarah Stern a Budapesti Aut. Orth. Izr. Nőegylet is felkérte előadás tartására. Hétfőn, febr. 5-én az orth. hitközség dísztermében Sarah Stern nagybátyás beszédben ismertette a vallásos zsidó nő feladatait.

Szombaton, febr. 9-én, helyiségünkben, Laudon-u. 3., d. e. 11 órakor tartottuk szokásos heti összejövetelünket. Schwartz Avri beszélt a heti szidrával kapcsolatban a zsidó nép hívtársáról, utána Kadri tartott előadást Achna Haamról.

Legközelebbi heti összejövetelünk szombaton, febr. 16-án, d. e. 11 órakor, Laudon-u. 3. sz. alatt lesz. Előadó: Rav Klein, a Mirzaeli főtitkára. Minden asszony- és lánytestvérünket szeretettel várjuk.

ELJEGYZÉS

Kluger Ernő Szombathelyről eljegyezte Mermerstein Dávid leányát, Honkai, Budapest. — (Mindenkülön értesítés helyett.)

Goldmann Magdát, Gyöngyös, eljegyezte Klein Imre, Kiskunfélegyháza.

— Adomány. A Fiuarvalkáz részére Horváth Sándor (Budapest, Népszínház-u. 25.) 150.000 pengő adományát a zsidó hitközség rendezetelősé helyére juttattuk.

KERESK Keresők, köztük,

gyermekszertő nőt

deportálásban Ávia maradt 10 éves fián és 13 éves leányom mellé és háztartásom vezetésére. Sándor Ferenc. Hódmezővásárhely, Galamb-utca 18. szám.

12—15 éves

árván maradt

fiata, egészséges leánykát, finom, tiszta háztartás, teljes ellátással, szülői felügyelettel vagy örökbe fogad. „Szertő otthon“ jel. Tenzer hirdetőbe, Szervita-tér 8. szám.

A Pesti Izraelita Hitközség Előjáróságán és tisztviselő kora bszinte gyászolteke jelöléséig Komín Károly a Pesti Izraelita Hitközség tisztviselője, hadirokkant tartalékos főhadnagy f. hó 8-án este, hosszú, türelmetlen és fél belegység után elhunyt. A Medna domolt hitvese németországi hadifoglyosból, egyetlen fia. Feln tartójáról nem lehet beszélni, így kettős gyászok és bánatok gyászolteke, megbeszélés kíséretében utolsó utáni. Temetése február 11-én volt a zsidó temetőben. Emléke előtt lebegjen áldás és béke!

Csecsemő-otthonok

előjáró keresünk — lehelőleg dőhitekvésű, erkélyes —

3-5 szobás lakást

a VI. és VII. ker. belső körzetben Sürgős ajánlatokat: „Gyermekvédelem“ V., Honvéd-utca 18. körűnk.

Szobainas vagy mindeneseleány

felvételük. Szép, utcai külön szoba, polgári ellátás, jó fizetés. Családias, bányászati biztosítva. Jelenkezés délután 5-től, Hönig, Visegrádi-utca 15. szám.

JÓ ELLÁTÁSSAL, FIZETÉSSSEL, családtagnaként, fiatal

házvezetőnőt,

MINDENEST, kényelmes helyre, modern lakásba, 3 személyhez felvennők. Jelenkezés: VII., Madách-tér 5. szám, II. 3.

Allandó takarítónőket felvesszünk

Jelenkezés: VII., Sip-utca 12. szám, alatt a postaházban.

Élettársat keres

36-45-ig, deportálástól hazajött, egyedül álló, író, 30 éves leány. Vidéken főzész, vegyeskereskedési iparost, felelőtlenség és némi tőkém van. Választ „élettárs“ jelölésére a kiadóba kérem.

Férjhez menne

állásban működő tanítónő, 50-60 év közötti független urhoz, vidéken. Ajánlatok „Élettárs“ jelölésére a kiadóhivatalba.

ÖNÁLLÓ ÜZLETTEL RENDELKEZŐ

ártnő, existenciájával bíró, 60-as férjhez keres

„Közös munka“ jelölésére Holász hirdetőbe, Rákóczi-ut 57/a.

Feleségül vennék

Intelligens, orth, leány 26-30-ig. Budapesti nagykereskedő vagyok, lakásom, bútorom van. Levéllet fényképpel, diszkrecióval „vallásos 40-es“ jelölésére a kiadóba kérek.

Nősülni szándéksom

Fővárosi kereskedő vagyok, keresek jobb családból finom lelkű, háziasan nevelt, szigorúan orth, leányt vagy érvényes asszonyt 26-33-ig. Levéllet lehetőleg fényképpel kérek, melyet azonnal vissza juttatok. „Szerebők boldog lenni“ jelölésére a kiadóba.

A zsinagóga naptára

Február 13, csütörtök: Adár 13, péntek: 14, szombat: 15, vasárnap: 16, hétfő: 17, keddi 18, szerda: 19, csütörtök: 20.

Szombaton, február 16-án hetli szirda: Tőcáve, háftóra: Eze-kiel 43, 10-27.

IMAI DÖK:

Table with columns: Ima-házak, Pén-tek, Szombat, Hétköz-nap. Rows include Dohány, Rumbach, Bethlen, Csáky, Dózsa, Nagyluv., Páva, Zugló.

Péntekesi gyertyagyújtás:

4 óra 55 perckor.

Budai istentiszteletek: III., Zsigmond-n. 49 és XI., Bocskay-ut 37., péntek este 7/8, szombat d. e. 1/211.

Társaság hiányából e szokatlan módon próbálók

élettársat

keresni, Gyan író, 36-45-ig, 146-százaléki ur emberrel, kinek hőséges kis feleség kell. Magyarok csak annyit írok, hogy 34 éves, házias, szép, urilány vagyok. Esetleg két szobás lakás van. „Élettárs“ jelölésére Aratóban, Erzsébet-körút 11 szám.

Önálló üzletember

vagyok. Saját házam, Gelethelyiséggel, 2 szoba, könyvtár lakás, 38 éves, közepesmetű vagyok. Megértő, hőséges

feleséget

szeretnék magamnak, aki szeret az üzletet és házias. Lehelőleg leány vagy gyermektelen özvegy. „Üzletember“ jelölésére a kiadóba.

CINOS HUGOMAT

lehelőleg lakással, hozományval

férjhez adom

jómegejendős, 35-38 körüli, val-lástaló urhoz. Esetleg jól jövedelmező vállalkozásba bevezetem. „Társ“ jelölésére a kiadóba.

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII., Sip-u 12 — Telefon: 423-920.

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI IZRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA

Felölös szerkesztő és felelős kiadó

ROZS REZSŐ

Előfizetés egy hónapra 8000 P.

Beküldött kéziratokat nem vártunk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomda; mintakel Rt. környezetében. Felnyomda-vezető: Margittay Antal.